

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldna.

Rekopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ležiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 kroae.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vln
od garmond-vrste vsakekrat

Leto XXXIII.

Celovec, 28. februarja 1914.

Št. 8.

Pastirsko pismo zoper pijančevanje.

Prevzvišeni knez in škof krški, dr. Bal-
tazar Kaltner, so poslali na vernike pastir-
sko pismo o samozatajevanju in zoper pijan-
čevanje. V naslednjem povzemamo najvaž-
nejše odstavke zoper pijančevanje:

Naš čas in tudi naša ljuba koroška de-
žela potrebuje prav zelo notranjega pravne-
ga prenovljenja. Za tokrat naj zadostuje, da
omenim le eno samo napako, to je alkohol,
nezmerno uživanje upijanljivih pijač.

Res je sicer, da donáša točenje in pro-
dajanje alkoholnih pijač, posebno najbolj
škodljive, namreč žganja, zavoljo vsestran-
skega obdačenja vsako leto mnogo denarja;
v resnici pa je to roparsko gospodarstvo, ki
ljudstvo spridi, njegovo blagostanje spod-
kopuje, njegovo moč slabi in njegove talen-
te uničuje. Kaj naj bi rekli o tistih očetih —
Bogu bodi potoženo, celo o materah, ki z
nezmernostjo in žganjepitjem pripravljajo
otrokom nesrečo za vse življenje! Marsika-
teri starši bi mogli zapustiti svojim sinovom
dedščino, svojim hčeram pošteno opravo, ko
bi se premagovali in zmerno živeli. Tako pa
morajo otroci dostikrat ubožni po svetu,
ker je ljubezen do alkohola močnejša kot
do lastnih otrok. Mnogi starši pa brez last-
ne krivde svojim otrokom res ne morejo
ničesar zapustiti, nego zdravo dušo v zdra-
vem telesu; pa še to jim hočejo vzeti s pi-
jančevanjem. O, da bi vendar taki ljubitelji
alkohola šli enkrat pogledat v zavode za
slaboumne otroke, da bi videli vso revščino
teh otročičev in bi spoznali velikansko od-
govornost, ki jo sprejemajo na se. Če človek
zasleduje rod takih otrok nazaj, potem bere
s strahom v knjigah Mojzesovih besede na-
šega Stvarnika: »Jaz sem Bog, ki
kaznuje hudobijo in grehe star-
šev na otrocih do tretjega in če-
trtega rodu.« Učenjaki in zdravniki
vas morejo o tem poučiti, ker poznajo, kako

alkohol spremeni možgane in živce člove-
škega telesa, kako te spremembe prehajajo
tudi na otroke. Tako se dogaja, da je že prva
hrana, katero mati otroku nudi, za nežno
dete pogubonosna. Če matere ali dekle celo
dojencem v žganje namočeno jed v usta da-
jejo, se mora talent otrokov uničiti. Ubogo
dete! zdaj si seveda pomirjeno, spiš v omo-
tici, pa tvoja lastna mati te je zastrupila.

Revščina in pijančevanje sta dve sestri.
Znamo je, da stanejo opojne pijače Korošce
vsako leto več milijonov; da privražajo celo
v male občine leto za letom velike sode špi-
rita; da morajo kmetje visoke vsote plače-
vati za alkohol, ker drugače poslov niti do-
bijo ne. To so izdatki, ki se vedno ponavlja-
jo, pa nikake koristi ne prinašajo, ampak
naravnost škodujejo. Kolikokrat se sliši, da
morajo pijanci lepe kmetije prodajati; trez-
ni ljudje pa jih kupujejo in obdržijo; koli-
kokrat se vidijo ljudje v zelo revni obleki z
zloglasno steklenico v žepu; kolikokrat pro-
sijo napol pijani stari ljudje vbogajme. Sta-
rost pa je častitljiva. Misel, da vidim pred
seboj človeka, ki se bo kmalu preselil »v
hišo svoje večnosti«, je ginljiva. Ko pa vi-
dim, kako so mu oči tope, kako se jezik za-
pleta in je obraz omračen, potem me srce
zaboli in si mislim: »Podoba božja — kak-
šna si! Bil si nekoč nedolžen otrok, zdrav
mladenič, krepak mož: zdaj pa je moč tvo-
jega telesa in tvoje volje zlomljena, zgubil
si svojo duševno (nravno) prostost, postal si
suženj grde strasti.«

Kar mene, Vašega škofa, najhujše boli,
je nezmernost ob nedeljah in praznikih.
Noben dan tedna ni toliko pijanosti, toliko
grehov nezmernosti, kakor ob dnevih Go-
spodovih. To je žalostno — pa ni nerazum-
ljivo. Saj se dandanašnje ne govori več o
posvečevanju nedelje, ampak le o pedelj-
skem počitku. Ta dan se ne smatra več za
dan Gospodov, ampak za dan kratkočas-
nosti, izletov in zabav. Mnogi nimajo pojma
o sv. skrivnostih, katere Cerkev v svojih
praznikih obhaja; veselje naših prednikov

ob velikih krščanskih praznikih je postalo
posvetno in je izginilo, in tako so srca padla
iz visočine verskih vzorov v globočino me-
senega življenja in posvetnega stremljenja.
»Gospodarjeva služba prej nego božja«, ta-
ko se govori, zato v marsikateri obrti ob ne-
deljah in praznikih nobeno uro bolj ne de-
lajo kakor ravno med službo božjo; tisočeri
hlapcev in dekel nimajo časa biti pri sveti
maši, drugi zopet hočejo ob nedeljah in
praznikih dopoldne delati, da bi si denarja
za popoldan prislužili. Resnično piše tedaj
neki ameriški časnik: »Glavna napaka,
na kateri naš čas boleha, je nebrzdano pože-
lenje po uživanju. Vse misli so obrnjene na
zabave, veselje in lahko življenje. Brez zbi-
ranja, brez mere in cilja hočejo ljudje už-
ivati vse, kar se da doseči.« Tisti pa, ki sicer
vedno o zmernosti govorijo, z besedo, vzgle-
dom in pisavo pa med ljudstvom vero, du-
hovnike in Cerkev zaničujejo, naj preuda-
rijo besede, katere je pisal eden največjih
dušeslovcev, Lev Tolstoj »prvemu ruskemu
kongresu proti alkoholizmu v Petrogradu«:
»Čim bolj opazujem pijance in posledice pi-
jančevanja, tem bolj se prepričujem, da ni
iskati za nje rešitve v tem, da spoznajo
škodljivost alkohola za telo, ampak da spo-
znajo, kako pijančevanje duši škoduje. Člo-
vek se ne bo rešil tega zla, ko mu bo pitje
nemogoče, temveč še le tedaj, ko se prosto-
voljno pijače zdrži. To pa se bo še le tedaj
zgodilo, kadar človek svoje dušno blagosta-
nje višje ceni kot pa telesno. Ker pa le veron
človek bolj čišla dušo nego pa telo, zato sem
prepričan, da je pomanjkanje verske zavesti
povzročilo pijančevanje. Zategadelj vidim
rešitev iz te strasti v trdni verski zavesti.«
Tako govori svetovno izkušen mož, ki ni
katoličan; drugi pa, ki se katoličane imenu-
jejo, mislijo katoliškemu ljudstvu poma-
gati, deželi koristiti s tem, da trdno versko
zavest izpodkopujejo. Jaz pa menim, da
ima, kakor v drugih vprašanjih ljudske bla-
ginje, tudi v tem beseda apostolova veljavo:
»Drugega temelja ne more nih-

Podlistek.

Ivan Matičič:

Krivica.

Tri mesece zopora je bilo prisojeno An-
žetu. Še nikdar poprej ni bil Anže kazno-
van, še nikdar poprej postavljen pred sodni-
ka, a zdaj je bil postavljen in obsojen zato,
ker je pomagal v gozdu nakladati ukradene
hlode. Samo nakladal je Anže, pa vedel ni,
da so hlodi ukradeni, a kljub temu mu je bi-
lo prisojeno tri mesece ječe. Še ugovarjati
ni smel Anže, niti potožiti, da je nedolžen.
— »Molči! Devetdeset dni ti je sojenih,« je
zarežal sodnik, »pa glej, da kmalu opraviš
pokoro!« — Anže pa se je še obotavljal do-
ma, ker je bil poletni čas in mnogo dela in
zaslužka in je zato nameraval pokoro pre-
ložiti za nekaj mesecev. Pa so ga pričeli pre-
ganjati orožniki. Pregarjali so ga neusmi-
ljeno in zalezovali noč in dan. Kot divja
zver se je skrival nesrečni Anže po gozdu
in grmovju. Kot izstradan volk se je pribli-
žaval ponoči hišam, da si uteši lakoto.

»Halt! — Stoj!« je zahreščal osorni glas
orožnikov, ko je planil Anže čez ograjo in se
zapotil z vsemi štirimi v smrdljivo gnojnico.
Še en klic in Anže se požene zopet iz gnojni-
ce in plane v trnjevo grmovje še predno se
oboroženi zasledovalec približa ograji.

Temna je bila noč in orožniku se ni lju-
bilo zasledovati trmoglavega Anžeta, temveč

podal se je na njegov dom, kjer ga je mo-
rala sprejeti prestrašena mati. Pričakoval
ga je tu vso noč do jutra in še ves dan, a An-
žeta ni bilo od nikoder.

Ko pa se je storil mrak, je orožnik odšel
in zdaj se je priplazil izstradani Anže do-
mov. Noč in dan se je skrival po trnjevem
grmovju, dokler ga ni prignala lakota.

»Dovolj je preganjanja, Anže!« je tožila
mati. »Prežal je žandar noč in dan in ravno-
kar je odšel. Jokala sem in trepetala, kdaj
se povrneš in kdaj te vklepe v verige izstra-
danega in trdnega. Ti si sojen in zaznamo-
van, zato se odpravi in pojdi v imenu bož-
jem in odsedi jim kazni, četudi so ti jo pri-
sodili po krivem! Midva se ne bova pehala
za pravico, ne sodila krivice, ker sva revna
in pohlevna. Odpravi se, Anže, in pojdi pa
pretrpi to krivico v imenu božjem. Pa ne
pozabi na molitev. Ko pa ti porečejo, da je
pokora odpravljena in te izpustijo, takrat pa
molči in povrni se tak, kakršen si.«

Navezala mu je v ruto nekaj kruha za
na pot ter mu vžila v hlačnico srebrni goldi-
nar za priboljšek v zaporu — in Anže se je
poslovil. Splazil se je na sosedov hlev, kjer
je prespal noč; ko pa se je storil dan, je Anže
vstal in jo mahnil po bližnjici čez hribe v
mestne zapore...

Ostra in grozna je bila pokora v zaporu.
Vrgli so ga v smrdljivo luknjo med surove
lumpe in potepuhe. Dvanajst jih je bilo.

Že prvo noč je bil ukraden Anžetu gol-
dinar iz hlačnice. Mlad fant, ki je ležal tik

Anžeta, mu je ponoči, ko je Anže spal, pre-
tipal obleko in izrezal iz hlačnice srebrni
goldinar. Vedel je Anže, da mu je ukradel
goldinar tisti mladi potepuh, zato, ker je
imel skrit nož, s katerim je prerezal niti.

»Ti fant si mi ukradel ponoči goldinar!
Daj mi ga mazaj!« je prosil Anže.

»Kaj, jaz sem ga ukradel? Še eno zini,
pa ga dobiš!« Fant potegne nož in ga zavihti
v zraku.

Nato pa planejo ostale barabe na ubo-
gega Anžeta in ga pričnejo suvati in s pest-
mi obdelavati.

»Prokleta butara hribovska!« vpijejo
križem. »Ti boš dolžil poštene ljudi tatvine!
Ti sam si tat, zato so te zaprli! Fej, sram
te bodi!«

Potrpel je Anže in molčal. Pa še druge
krivice so ga doletele. Ležišče mu je bilo od-
merjeno v neposredni bližini tistega smrd-
ljivega kota, kjer jetniki odkladajo svoje ne-
čedne stvari. Vsakemu nanovo došlemu jet-
niku je prisojeno v zaporu tisto nesrečno
mesto toliko časa, dokler ga ne nadomesti
drug novinec in prejšnji se odmakne za ene-
ga moža od kota. Pospravljati in snažiti tiste
nečedne stvari ima pa vsak dan drug kaz-
njenec po vrsti. Taka je postava po zaporih.

Anže pa ni poznal te postave, zato so ga
ogoljufali malopridni tovariši in moral je
ležati vedno v tistem kotu in pospravljati in
čediti tiste reči vedno sam.

(Nadaljevanje na tretji strani.)

če položiti razen tega, ki je položen, Jezus Kristus.« Spravite vero v deželo, v občine, v gostilne, v družine, v srca mladih in starih in zboljšalo se bo.

Seveda proti žganjepitju iz navade je težko pridigovati. Ravno tisti, ki so najbolj potrebni, nočejo verjeti. Toda, ko je 134 vseučilišnih profesorjev zdravilstva soglasno izreklo, da je tako uživanje alkohola škodljivo, bi se moral pač vsak pameten človek vsaj natančneje poučiti. Pa ravno pijanci se skrbno ogibajo vsake knjige, ki bi se dotaknila njihove strasti. In če tudi pridejo izjemoma do spoznanja, je še do spreobrnitve dolg, zelo dolg pot. Malo reči namreč je tako težkih in zahteva toliko samozatajevanja, kakor spreobrnitev pijači vdanega človeka. Ne smete ravno misliti, da so pijanci samo slabi ljudje, ki si nič ne prizadevajo spreobrniti se. Vsak spovednik ve, kako delajo te usmiljanja vredne žrtve alkohola mnogokrat trdne sklepe, kakor bi bili jekleni in železni, kako prosijo Boga za milost stanovitosti in hočejo začeti novo življenje. Ali narava je oslABLJENA, volja brez moči, strast pa kakor železna srajca. Po pravici torej se je trdilo, da je vsak pijanec, ki se popolnoma in za vedno spreobrne, junak.

Vsakdanja skušnja namreč uči, da je za tiste, ki so se vdali pijančevanju, samo še en pripomoček rešitve, in to je takozvana abstinenca, popolna zdržnost vsake alkoholne pijače. Takim ljudem je upijanljiva pijača postala bližnja priložnost, mu je pohujšanje. Krščanska vera pa uči, da se moraš bližnje priložnosti varovati; ta je oko, ki ga moraš izdreti, je roka, je noga, katero moraš odsekati, če ti je v pohujšanje. Če se pa to ne zgodi, kaj potem? Da, potem se boš moral enkrat na smrtni postelji nazaj ozirati na dvomljive spovedi in obhajila, na mesece in dolga leta polna neprijetnosti, truda in dela, pa brez zasluženja za večnost, kajti v stanju smrtnega greha, brez milosti božje človek ničesar zasluženega za večno zveličanje storiti ne more. O, koliko blagostanja in domače sreče, koliko časti in ugleda, koliko nedolžnosti in zaslug za večnost je uničilo pijančevanje! O, kolikokrat povzroči ta strast prezgodnjo, hitro, da, tudi večno smrt.

Bodimo vendar pošteni in odkriti proti samim sebi. Neresnično in lažljivo je, da se nahaja v pivu, moštu in vinu tako malo alkohola, da se brez skrbi sme piti. Tudi tu je samozatajevanje, zmernost, ozir na čas in uro potreben. Kar pa se žganjepitja tiče, bo vsak pameten človek na Koroškem pritrdil, da bo žganjepitje spodkopalo zdravje, lepoto in moč našega ljudstva in njegovo duševno in telesno blagostanje uničilo. Nevarnost, ki preti, je resna! Narodi evropski onemagujejo pod bremenom za vojaške priprave, mnoge dežele štejejo skoraj več mrljskih krst kot otroških zibelj — in to jim še manjka, da se oslabe v alkoholu, dočim se v Aziji vrši boj proti upijanljivemu opiju. Ne, ne! Velika poznavalka človeškega srca, Cerkev Jezusa Kristusa, ni upostavila prepovedanega časa adventnega in postnega časa, da bi ljudstvo nadlegovala, ampak da bi mu koristila, ga okrepila in utrdila v boju zoper uživanje. Potemtakem ni napredek, ampak nazadovanje, če se ta resni čas onečaščuje s plesi in veseljami in tako moti sveti božji mir, ki nas opominja k spreobrnitvi in pokori. O, moja ljuba koroška dežela, da bi vendar spoznala, kar ti je v tvoj mir, da ne bi ostalo skrito pred tvojimi očmi.

Deželni zbor koroški.

Zakon o disciplinarnem postopanju in odpustu učiteljstva.

Deželnozborska večina je 18. t. m. sprejela nov zakon o disciplinarnem postopanju in odpustu učiteljstva na javnih ljudskih in meščanskih šolah na Koroškem. Poročevalec je bil dr. Angerer, znan kot zastopnik nemškonacionalnega učiteljstva v deželnem zboru.

Zakonska predloga je povzeta iz bukovinskega zakona, kakor je konstatiral poslanec Walcher, a prikrojena, urezana je popolnoma po željah nemškonacionalne stranke, ki si hoče učiteljstvo obdržati v svoji oblasti. Poslanca Grafenauer in Walcher sta že vnaprej napovedala, da ta zakon ne more dobiti sankcije; vlada ga na noben način ne bo mogla predložiti cesarju v potrjenje.

Že § 2., ki določa, da imajo pravico predpreiskav edinele c. kr. okrajni šolski sveti, je nejasen. In če okrajni šolski svet odkloni vsako predpreiskavo? Res, da je ta poverjena okrajnim glavarjem, ki so odgovorni deželni vladi, a zakon je zakon!

Zoper določbo, da je poslovni jezik pri disciplinarnih preiskavah nemški, je poslanec Grafenauer opravičeno protestiral in jo imenoval več kakor povod, da zakon ne dobi sankcije.

Kazni so graja, ki nima nobenih kazenskih posledic, in disciplinarne kazni. Te so: a) ukor, b) kazensko premeščenje na drugo učno mesto; šolskim voditeljem, nadučiteljem in ravnateljem se lahko odvzame vodstvo ali se jih premesti ko vodje na nižje organizirano šolo, c) odpust od šolske službe v deželi, d) odstranitev od šolstva. Točka b) je prikrojena željam nemških nacionalcev. Če se bo kak učitelj pregrešil zoper Slovence še tako hudo, kakor n. pr. učitelj Milonig v Selah, ki je do krvavega pretepal otroke, da bi jih spravil iz slovenskega razreda v nemški razred, ga bo šolska oblast »kaznovala« tako, da bo prestavljen na neprimerno boljše mesto, n. pr. v št. Lenart pri Sedmih studencih.

Še slabši je § 24., ki sta ga po vsej pravici napadala poslanca Walcher in Grafenauer. Ta paragraf določa, da se učitelj odpusti iz šolske službe na v a d n o š e l e t d a j, če kljub temu, da je bil že enkrat discipliniran, vnovič hudo zanemarljivo ali krši službene dolžnosti. Beseda »navadno« je imela pomen v dosedanem zakonu, ki tudi določa, kdaj da se odpusti učitelja iz službe »navadno«, namreč »tako, če se je učitelj pregrešil s surovim pretepanjem kakega šolarja ali s hudo žalitvijo vere ali npravnosti«. Ta dostavek je pa v novem zakonu izpuščen in dobi beseda »navadno« v zakonskem načrtu vsled tega čisto drug pomen. Gorje učiteljem, ki se bodo v čem pregrešili, pa ne bodo nemškim nacionalcem po volji! Te bodo lahko odstranili »navadnim potom«, četudi niso bili še kaznovani. To naj bo zakon?! To je le strankarski statut! Določb, ki jih oblast iz drugih ozirrov ne bo lahko odobraval, ne bomo razmotrivali, kakor določba § 4.: Obdolženec ima pravico, staviti

Kdor še ne pozna Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, kupi naj si je zdaj en zavoje in naj jo poskusi.

Za izdelovanje te, že 23 let priljubljene in priznane najboljše kavine pijače je bila zgrajena nova velika tvornica. Z najmodernejšimi stroji in najboljšo napravo se je slovito Kathreinerjevo postopanje za izdelovanje „pristnega Kathreinerja“ še nadalje izboljšalo.

Če je bila Kathreinerjeva že vedno od najboljšega najboljše, tedaj prekaša v dovršeni sličnosti okusa zrnate kave sedaj sama sebe.

Aromatična, izdatna, krepka, pri tem zdrava in poceni: Je Kathreinerjeva.

predlog, da se priče pred zaslišanjem zaprišejo. O predlogu odloča c. kr. okr. šolski svet, ki lahko tudi sam odredi zapriseženje. Pristojno c. kr. okrajno sodišče je naprositi, da zasliši priče in jih zapriseže.

Podpore za šolske zgradbe.

Poslanec Pirker poroča v imenu finančnega odseka o prošnjah krajnih in šolskih občin za povračilo obresti za posojila, najeta za nove šole. Povračilo obresti se dovoli občin Renweg za dobo osmih let, krajnim šolskim svetom v Kapli na Grobniškem polju za šest let, Lorenzenbergu za deset let, Kammeringu za osem let, Krejancih za deset let, občini Osoje za pet let in St. Salvator za šest let. Za leto 1914. potrebna svota 4896 K se vpostavi v proračun. Prošnji šolskega sveta v Krejancih se ugotovi pod pogojem, da ostane šola utrakovistična in bi nadaljnje plačevanje zapadlo, ako bi se začelo pogajanje za uvedbo slovenskega učnega jezika.

Poslanec Grafenauer vpraša, kaj da je s prošnjama za Libeliče in Šmihel pri Pliberku in obsoja pogoje, ki jih stavi finančni odsek za šole na Slovenskem. Deželni odbornik Hönliger odgovarja, da se glede prošnje za Libeliče še potrebno preiskuje, glede Šmihela je pa prošnja ravnokar predložena finančnemu odseku.

Zadružni instruktor.

Zbornica odkloni prošnjo koroške obrtne zveze za ustanovitev deželnega obrtnega sveta, kakor je na Moravskem. Pač pa naroči deželnemu odboru, da prosi pri trgovskem ministrstvu za posebnega zadružnega instruktora za Koroško. Za vzdrževanje pisarne za obrtno zvezo se dovoli 600 K.

Za bolnišnico usmiljenih bratov.

v št. Vidu dovoli zbornica podporo 5000 K. Vitez Burger opozarja, kako velikanske stroške prihranjuje deželi ta bolnišnica, s katero se deželna bolnišnica v Volšpergu niti primerjati ne more. Obžaluje, da dežela vsled slabih financ ne more dati večje podpore, kakor bi jo zaslužila vzorni zavod.

Za igralne kurze telovadnih učiteljev in učitelje dovoli zbornica 300 K.

Računski zaključek za leto 1911. in 1912.

Poročevalec dr. Steinwender poroča o deželnih financah. Besede poročevalca so rožnate, a številke žalostne. Že to, da je računski zaključek za leto 1911. na celih dveh pisanih straneh in ravnatoko tudi za leto 1912., napravi skrajno neugoden vtis. Na tak način je pač vsaka kontrola izključena!

Poročevalec poda pregled, kako so deželni izdatki od leta 1892. na-

raščali. Za naraščanje izdatkov so bili merodajni vedno večji izdatki za šolstvo.

Naraščanje izdatkov:

1892:22	milijonov kron
1897:29	" "
1902:39	" "
1907:47	" "
1912:69	" "
1913:7367	" "
proračun 1914:7517	" "

Naraščanje izdatkov za šolo:

1892:	896.375 K
1897:	1.064.078 "
1902:	1.445.206 "
1907:	2.039.354 "
1912:	2.791.337 "
1913:	3.078.296 "
proračun 1914:	3.175.275 "

Deželni dolгови

koncem leta 1913. znašajo lepo vsoto 11 milj. 956.609 kron. In sicer dolguje dežela državi brezobresten dolg 4.380.944 K za zemljiško odvezo in uravnavo rek, državno posojilo 720.318 K je povečini brezobrestno. Koroški posojilnici dolguje 84.000 K, ki se v obrokih odpisujejo, žal pa vedno manj, zadnji je bil že prav meznaten. 4.263.336 je vzela dežela za stavbe in akcije lokalnih železnic iz raznih deželnih fondov in jih dolguje torej sami sebi, le 2.508.011 K sestoji iz primanjkljajev, pa tudi od tega dolga imajo lastni fondi in zavodi terjati 1.508.011 K, tako da znaša od tega nezaloženi dolg, ki se više obrestuje in je seveda zelo neprijeten, en milijon kron.

Preodkazi države bodo deželnim financam nekoliko pomagali.

Posl. Grafenauer o deželnem gospodarstvu.

Posl. Grafenauer pravi k temu poročilu, da se je ravnal dr. Steinwender po izreku sv. Pavla: Vse preizkusite in kar je dobrega obdržite! Iz predloženih dveh skrčenih računskih zaključkov pač ni mogoče povzeti, kako da je bilo deželno gospodarstvo, iz Steinwenderjevega poročila pa je povzeti, da je deželno gospodarstvo v žalostnem stanju. V predloženih poročilih se ne pove, v čem da obstoji vsa mizerija deželnih financ. Steinwender je sicer navedel številke; on je po celi državi znan kot spreten politik, in govornik mu ne verjame, da je res v objektivni luči naslikal finančno stanje dežele, ki pa je celo po tem poročilu žalostno. Dolg, ki ga je dežela dolžna lastnim fondom ni podcenjevati, kakor je to storil Steinwender, ker se mora vendar enkrat plačati. Tako smo izdali za dež. bolnišnico in norišnico, ki sta seveda potrebni, de-

nar iz drugih fondov, ki je bil torej namenjen za druge potrebe. Kdo naj bi v par urah pregledal, če je to tudi vse res, kar je poročevalec povedal. Če ne bi bil že včeraj prepričan, da je kontrolni odsek za deželne finance potreben, sem o tem danes trdno prepričan. Zakaj ne bi izvolili takega odseka? Saj je tudi v državnem zboru za kontrolo državnih dolgov. Zakaj bi se bali kontrole? Vsak župan je zadovoljen, če je bil kontroliran. Če je vse v redu, se je ni treba bati, če pa ni v redu, je pa potrebna! Meni se je že zgodilo, da so me volilci vprašali, kaj da je resnica. V nekaterih listih so čitali, da so deželne finance dobre, v drugih pa, da slabe. Če ima dežela dolgove, naj ljudstvo tudi izve, koliko, in to iz predloženih poročil ni razvidno. (Dr. Steinwender: Danes sem povedal.) Volilna doba gre pač h kraju, in to je bilo za finančni odsek merodajno.

Seja 19. svečana. Zbornica dovoli za uravnavo nekaterih potokov na Zg. Koroškem, povečini v nemškem delu dežele precejšnje vsote, samo za uravnavo hudournikov v Gegendtalu dežel. prispevek 46.500 K, za popravo mlinskih jezov v Blaškem potoku na Zili 2.150 K, za uravnavo reke Lavaht v Labudski dolini 7.200 K in manjše vsote za razne druge uravnave.

Agrarične operacije in pritožbe kmetov.

O agrarnih operacijah je poročal v imenu gospodarskega odseka posl. Waldner. L. 1911. je bilo sklenjeno, da se nastavi lokalni komisar, in kljub temu delo ne gre naprej. Vzrok pa ni lokalni komisar, ampak dejstvo, da nima pomočnika, sam pa tako ogromnega dela ne zmore in je boljše, da to ustanovo odpravimo, če mu ne damo pisarniških in tehničnih moči na razpolago.

Posl. Wirth potrjuje, da akcija glede servitutnih regulacij ne napreduje in stane ljudi ogromno denarja, kljub temu pa so v zbornici poslanci, ki oskrbujejo pri kmetih agitacijo za ureditev in odkup servitutov.

Dr. Steinwender pravi, da opravlja ta posel on, ker noče, da bi se pustili kmetje še enkrat tako goljufati kakor leta 1860.

Posl. Fr. Aichelburg pravi, da se kmetov svoj čas ni goljufalo.

Dr. Steinwender mu odgovarja, da je bilo l. 1860. uradništvo žal proti kmetom. Sploh naj bi veleposestvo ne bilo tako malečkostno, temveč naj bi se postavilo na čelo agrarnih operacij.

Posl. Grafenauer dokazuje na podlagi dogodkov iz njegovega kraja, kjer so servitutne pravice kmetov zelo obširne, kako da se kmete oškoduje. Vsako leto se ser-

»Kako to, da je vedno ta na vrsti?« je vprašal jetničar.

»Prosil nas je in zato mu dajemo kruha in jedi,« so se nalagali. Anže je pa začudeno gledal in ni vedel pri čem da je, vprašati pa ni maral. Kruha mu pa malopridneži niso dajali, ne jedi, — še kradli so mu.

»Je že tako sojeno,« si je mislil Anže. »Kaj bi se pehal za pravico, ko sem reven in pohleven.«

Trpel je Anže in stradal, a potožil ni nikomur. Nikdar ni videl prijaznega pogleda, nikdar čul poštene besede. Poslušati je moral ostudne kvante in surove kletve izprijenih barab.

Le na večer, ko so že vsi polegli, je zleknil Anže izstradano svoje telo in udano molil k Bogu, kot ga je učila mati . . .

Nek večer pa je molil Anže preglasno, da so ga začuli malopridneži in zlobno so se zakrohotali . . . In to je Anžeta tako zabolela, da se ni mogel več premagovati, ne več molčati.

K mlademu fantu, ki se mu je rogal najglasneje, skoči užaljeni Anže in ga zagradi za ušesa, da ta surovo zaječi. V tem pa naskočijo vsi malopridneži Anžeta in vname se boj in surovo vpitje.

Močan je bil Anže in četudi izstradan, obdelaval jih je s trdimi pestmi, da so odletavali drug za drugim . . .

Zdaj pa zahreščijo vrata in dva jetničarja vstopita.

»Banda — barabe!« sta pozdravila surovo. »Ali ste znoreli? Ali vas vrag matra!«

»Napadel nas je!« so zavpili vsi križem. »Capin hribovski! Tat! Okrasti nas je hotel v spanju!«

»In uši ima! Vrzite ga ven — tak ni za med poštene ljudi!«

»Marš ven, ti baraba ušiva!« Pograbila sta ga stražnika in ga vlekla skozi vrata. »Tak svinjar ni za med poštene ljudi!«

Pahnila sta ga v drugo luknjo, še smrdljivejšo in ostudnejšo. V tej sta bila dva: prvi je imel garje in uši, drug pa samo uši. Ležala sta vsak v svojem kotu ter se praskala in premetavala.

Z zaničljivodivjim pogledom sta ošvignila novega tovariša, s škodoželjnim zasmehom sprejela Anžeta v svoj brlog, potem pa sta zasmrčala vsak v svojem kotu. Anže se je pa stisnil v tretji kot . . .

Drugo jutro pa, ko je nekoliko obsijalo medlo svetlobo temni brlog, sta pričela gnusna lopova natančneje ogledovati novega tovariša.

»Koliko uši si pa ti capin privlekel? Imaš tudi garje? — Ha-ha, mlad si še, pa se že vlačiš po teh svinjskih brlogih! — Fej, sram te bodi!« Tako so se glasile strupene psovke in pozdravi.

Anže pa je molčal in preplašeno zrl krog sebe. Strah ga je bilo v tem gnusnem brlogu, strah teh izvržkov človeške družbe. Še nikdar v življenju ni videl tolike gnusobe, še nikdar duhal takega smradu. Stal je v kotu in se tresel po vsem životu od gnusa in strahu.

»Ha-ha, hribovc, kaj se sramuješ najine družbe? Ti imaš morda še več garij in uši kot midva!«

»Kakšno lepo delo si pa učinil, da so te ujeli, a? Ali si se pretepal? — Govori, capin, sicer te midva naučiva!«

»Ne. Krivično so me sodili,« je zajeceljal Anže boječe.

»Ha-ha! Glej ga poštenjaka nedolžnega! Kdo je še videl lopova, ki je obsojen krivično? Ti ušivec, reci, če je to po pravici, da naju žro uši noč in dan v tem svinjskem brlogu! Midva sva bila prava mojstra svojega posla in dolgo sva opravljala svoje delo, predno so naju ujeli, zato nimava pravice pritoževati se. Ti pa si se najbrže pretepal ali pa si kradel, pa nisi znal, ker si neumen, in so te ujeli. Prav se ti zgodi, tepec tatinski!«

»Glej, da nama pospraviš in očediš tiste nečedne stvari iz posode — od danes naprej je to tvoje delo!«

»Koliko pa so ti prisodili za tvojo nemumno lumparijo?«

»Devetdeset dni in devetdeset noči,« je odvrnil Anže tiho in žalostno.

»Še premalo za tvojo budalost!«

Anže je trpel in stradal kot volk v ostri zimi, ker skoro polovico tiste prestane meneštre sta mu ugrabila surova tovariša. Upadal mu je obraz od dne do dne, opletale se noge, po životu pa mu pričele laziti tiste gnusne živalice . . . Tudi peči in skeleti je pričelo nesrečnega Anžeta po vsem životu — prijemale so se ga garje . . .

Grozne so bile noči, dnevi dolgi kot tedni, tedni kot meseci in meseci kot leta. Anže pa ni štel dni, ne noči, ne tednov, ne mesecev — ker ni mogel več misliti, ne računati. Le na mater je mislil Anže z žalostnim srcem in s solzami v očeh in bridko je takrat zahteval, a prebudila sta ga iz sanj malopridneža z zaničljivim, škodoželjnim krohotanjem . . .

vitutne pravice kmetom prikrajšajo. Če pustimo to tako dalje, bodo kmeti kmalu »rešeni« servitutnih pravic in hudo oškodovani. Vzrok je c. kr. ravnateljstvo državnih gozdov in posestev v Gorici. Če se misli še pod novim ravnateljstvom kmete še zana-prej tako podpirati, potem je boljše, da se taka državna posest kratkomalo razdeli med kmete.

Dr. Waldner poroča, kako da so se delale svoj čas poravnave med kmeti in grajščaki in pravi, da je bil neki že rajni komisar pri vsaki taki razpravi pijan. Za to žalitev je dobil dr. Waldner od g. deželne-glarvarja ukor. V nadaljnjem izvajanju potrjuje dr. Waldner, kar je poročal posl. Grafenauer.

Prošnja obč. Škocijan, da se sprejme občinska pot iz Škocijana v Rikarjovas v vrsto provizorično subvencioniranih cest, se odkloni, dovoli pa za popravo prispevek 150 K.

Sprejme se predlog gospodarskega odseka, da za zadružne melioracije prispeva dežela načeloma le 20% in le v izrednih slu-čajih 25%.

Strah pred učitelji.

Volilna doba Koroškega deželnega zbor-a se bliža koncu, in nemški nacionalci se očitno bojijo, da jim del nemškonacional-nega učiteljstva uide v socialdemokratski tabor. Zato pri večini v deželnem zboru ni več opaziti v šolskem vprašanju tiste koraj-že kakor l. 1912. Nacionalci se počasi udaja-jo. Zato je bil sprejet tudi sklep šolskega od-seka, da se naj prošnjo boroveljske občine, naj se tretja razreda meščanske šole ne združita, odstopi deželnemu šolskemu sve-tu in da se izpremeni sklep zbornice od 16. febr. 1912 tako, da naj se naprosi deželni šolski svet, da poizkusi v meščanskih šo-lah v nekaterih predmetih skupen pouk in poroča potem o uspehih deželnemu zboru.

Pri tej priložnosti se je razvila debata, pri kateri je branil sedanje šole dr. Ange-rer, dr. Steinwender pa se je opravi-čeval in pritoževal, da učitelji ne sodelujejo pri reformi šolstva, ampak samo kritizirajo. Kiršner govori za želje borovških pur-garjev; dr. Metnitz tolaži učitelje; re-gulacija učiteljskih plač je res pomanjklji-va, pravi, pa vsega naenkrat jim tudi ne morejo dati, ker se ne ve, kako visoki bodo preodkazi, ki jih dobijo dežele od države.

Prevzvišeni knez in škof dr. Kaltnér so proti skupnemu pouku dečkov in deklet v višjih razredih, zlasti če so bili prej ločeni in opominjajo, naj se ne gradi lahkomišelnost meščanskih šol, če je v kakem kraju malo več hiš, ker so strokovne šole večjega po-mena.

Pa prišel je slednjič dan, ko so se odprla vrata brloga in je začul Anže osorne besede: »Odpravi se in pojdi! Dnevi so potekli, pokora je opravljena. — Kaj se obotavljaš, nadloga! Mar ni šlo po pravici, kakor je bilo sojeno?«

»Ne vem,« je odvrnil Anže obotavljaše. »Nisem štel dni, ne noči.«

Anže ni bil vesel prostosti. Kaj bi bil ves-el, ko je bil ves bolan in pohabljen. Moril ga je glad, pekle garje, žrle uši in gnide in ga mučila surova lopova dan za dnem. Tri mesece so trajale muke in trpljenje, pa je mislil, da so potekla tri leta.

Opletajočih korakov je zapustil Anže to gorje in trpljenje in upognjenega hrbišča brkljal, kamor so ga mesle trudne noge. Blodil je po mestu do noči, ko mu je šele pravi-čen človek pokazal pravo smer.

In šel je Anže tisto smer lačen, truden in bolan, dokler mu niso odpovedale trudne noge. Kraj ceste se je sesedel in zadremal. Pa prebudile so ga pozno v noči ostre jesen-ske sape in dvignil se je in se vlekel opote-kajočih korakov naprej po umazani cesti.

Strt in uničen priplazil se je Anže do domače koče. Žalostna je bila mati vrnitve bednega sina, obdarjenega z gnusnim mr-česom, okuženega z umazano boleznijo . . .

Anže pa ni mislil več na bolezen, ne na gorje in trpljenje, ne na preganjanje in kri-vico, ampak bil je žalosten in potrjen in hirale so mu moči od dne do dne.

Zapadel je jetiki . . . Ugasovala je luč oči, udiral se voščenobledi obraz, glava klo-nila, telo trepetaje omahovalo . . .

In jeknil je Anže bolešno in se sesedel brez moči in brez življenja . . .

Vsenemec dr. Angerer dobi od dež. glavarja ukor, ker je rekel, »da smo žal v Avstriji.«

Posl. Grafenauer srečno pobija na-zore dr. Angererja.

Seja 20. svečana. Sprejme se predlog finančnega odseka glede razdelitve dohod-ninskega davka družb, ki morajo javno po-lagati račune, kakor ga je stavil dr. Stein-wender z dodatnim predlogom, da se naro-ča deželnemu odboru, da vloži pri uprav-nem sodišču pritožbo zoper tako razdelitev dohodninskega davka, ki vsled nepravilne uporabe zakona oškoduje občine in deželo. Sprejmejo se razni predlogi v manj važnih zadevah.

Proti alkoholu.

Društvu učiteljev in učiteljic abstin-en-tov se dovoli za razširjenje brošur in preda-vanj zoper alkohol prispevek 100 K.

Posl. Dobernig pravi, da so Nemci večji pijanci nego Slovani in da je boj zoper alkohol potreben. Srbi, pravi, so trezen na-rod in so zato zmagovali. P. Elpidij, ki je prišel na Koroško, ima velike uspehe v boju zoper alkohol. Zlasti zoper »šnops«, to kugo na Koroškem, se je treba bojevati.

Knez in škof dr. Kaltnér pravijo, da pijančevanje na Koroškem ni povsod enako razširjeno. Izdali so pastirski list in tudi pridigujejo pri vizitacijah zoper »fuzel« in da so delovali nato, da je prišel »apostol zo-per alkohol«, pater Elpidij, ki je imel velike uspehe na Nemškem in v Švici, tudi na Ko-roško. Povabijo poslance na predavanje pa-tra Elpidija in pravijo, da morda ne bo hitro vidnih uspehov tega boja zoper alkohol, pa začelo se bo gibanje. Posl. dr. Angerer priporoča šolski pouk zoper škodljivost pi-jančevanja, a sam, pravi, pijače popolnoma ne bo opustil. (Veselost.) Gosp. deželni pred-sednik baron Fries-Skene obljubi, da bo sklical enketo vseh interesiranih krogov zo-per alkohol.

Na levo ali desno? Na levo!

Sprejme se predlog stavbnega odseka, da se sprejme zakon, s katerim se določi iz-ogibanje na Koroškem na levo in ne več na desno, kakor je bila to navada. To pa zato, ker bo vlada na državnih cestah uvedla to navado, ki je že po drugih sosednih deželah, in kjer še ni bila, so v zadnjem času sklenili izogibanje na levo. Če bi na Koroškem ostali pri starem, bi se zgodilo mnogo nesreč, zla-sti če bi se na državnih cestah izogibali na levo, po drugih cestah pa na desno. To bi bila cela zmešnjava, pred katero sviri g. de-želni predsednik, ki prosi, da se predlog, zoper katerega je posl. Kiršner, sprejme, sicer ne sprejme nobene odgovornosti. Posl. Grafenauer je mnenja, da se moramo že drugim deželah pridružiti, da ne ostane-mo osamljeni; so druge dežele sklenile iz-ogibanje na levo, bi bilo za Koroško večna nevarnost v dobi avtomobilnega prometa, ako bi se samo na Koroškem izogibali na desno. Pač pa prosi vlado, naj ne postopa tako drakonično kakor pri uporabi cestne postave in naj bo nasproti kmetom prizane-sljiva, ker starih navad ni mogoče čez noč izpremeniti. Deželni predsednik obljubi to, na kar se predlog sprejme z veliko večino. Tudi večina kmečkih poslancev je glasova-la za to.

Izprememba § 8. občinskega reda.

Večina je sprejela predlog pravnega od-seka, da se izpremeni 3. odstavek § 8. občin-skega reda in se naj glasi tako-le:

Avstrijske državljanke, ki imajo posebne zasluge, lahko imenujejo mestne in tržne občine za častne meščane, občine po deželi pa za častne občane s soglasnim sklepom občinskega odbora.

»Mandatsversicherungsgesellschaft«.

Posl. Walcher ne odobrava izpre-memb posameznih paragrafov, ampak ves obč. red in obč. volilni red naj se spremeni, kolikor je potreben. Povsod po drugih deže-lah so izpremenili ali se vsaj lotili izpre-membe občinskih volilnih redov, le pri nas vse počiva. Če deželnozborska večina že ta-ko rada prepisuje zakone drugih dežel, naj še tukaj stori to. Seveda, če se kaka stranka imenuje svobodomiselná in napredna, v res-nici je pa le zavarovalna družba za manda-te, se ne bo ugodilo željam ljudstva. Večina smatra vprašanje volilne reforme sploh kot vprašanje sile in moči. To pa ni prav. Pri

volitvah za državni zbor so po vseh drugih deželah mesta in dežela ločene, le na Koro-skem ne, da se na tak krivičen način vzdr-žuje stranka, ki se imenuje svoboda. (Dr. Waldner: Se obnese.) Zaenkrat za Vas. To-da to ne gre, da je večina volilcev v deželi, ki oddajajo za krščanske kandidate skupaj eno tretjino več glasov kakor nemškonaci-onalni, ogoljufana za mandate, ki ji gredo. Ta krivična razdelitev volilnih okrajev se bo že maščevala nad nacionalci.

Leta 1912. je permanentni odsek za re-formo obč. volilnega reda že sklenil neka-tere izpremembe; tedaj pa so prišle z dežele pritožbe, da bi po teh izpremembah trpelo nemško posestno stanje ob narodni meji.

Nemec Walcher zoper nemškutarje.

Jaz pa menim, da nemštvo s takoime-novanimi nemškutarji ne bo ničesar pridobi-lo. (Obrnjen proti Gailerju): **Izdajalstvo ljubijo, izdajalce pa zaničujejo!** (Posl. Mi-chor je zbežal iz zbornice, na galeriji je tudi živinorejski nadzornik Schumy, ki zardi do ušes). Sicer pa tako narodno izdajalstvo ne drži. Vaše opore, ki so zato plačane, se lah-ko obrnejo tudi na drugo stran, če dobijo tam več podpore. Tako delajo neznačajni ljudje. Sicer se pa liberalci ne bojo mogli upirati volilni reformi; čim dalje jo odlaša-jo, tem slabše bo zanje!

Posl. dr. Metnitz pravi, da koroški nemški nacionalci proti manjšini niso tako nasilni, kakor večina na Nižjem Avstrijs-kem in Kranjskem proti manjšini.

Posl. Grafenauer je za izpremembo § 8. občinskega reda, odločno proti je pa, da bi mogli biti častni občani izvoljeni le, če so izvoljeni soglasno. To je proti Slo-ven-cem. Naši poštenci močje bojo vo-lili tudi močje drugih strank, če so za ob-čine zaslužni, nasprotniki pa naših nikdar ne, če bi bili še tako zaslužni. To ravno ho-čejo doseči s to izpremembo. Nasproti dr. Metnitzu pravi, da naj bi se koroški nacio-nalci le šli učiti narodne strpnosti in pra-vičnosti na Kranjsko, v Ljubljano, kjer imajo Nemci v mestnem svetu občinskem 7 mandatov, in to po milosti Slovencev. To ljubljansko volilno postavo naj prepišejo. V Celovcu pa Nemci s Slovenci vse drugače ravnaajo. Ta sklep pravnega odseka ima pač politično ozadje. Kadar solnce zahaja, po-stanejo ljudje pač lačni!

Seja 23. svečana. Več predlogov dežel-nega odbora se odkazuje odsekom.

Zbornica dovoli c. kr. stavbni in umet-no-obrtni šoli v Beljaku dosedanje letno podporo 2200 K.

Zbornica sklene zakon o uravnavi hudo-urnikov v Gegendtalu; stroški za to so pro-računjeni na 310.000 K.

Sprejme se predlog finančnega odseka (poročevalec posl. Ellersdorfer), da se iz deželnih sredstev dovoli poplačilo za pre-nočevanje vojakov pri orožnih vajah l. 1912. in 1913. mestnemu magistratu v Celovcu, mestnim občinam Beljak, Št. Vid in Trbiž ter občinam Št. Rupert pri Celovcu, Trnja-vas, Trdnjavas, Naborjet v skupnem znesku 5649 K. Deželni odbor se pooblašča, da iz-plača za isti namen doplačilo tudi občinam, ki morda vložijo prošnje za leto 1913. nak-nadno, pa še v predpisanem roku.

Zoper razkosavanje zemljišč.

Deželni odbor je predložil zakonski na-črt zoper razkosavanje zemljišč, kakor ga je pred dvema letoma zahteval v zbornici poslanec Walcher. Poročevalec gospo-darskega odseka dr. Waldner razloži za-konski predlog in predlaga, da naj deželni odbor glede načrta stopi v zvezo z vlado in o uspehu poroča v prihodnjem zasedanju.

Poslanec Grafenauer pozdravlja na splošno zakonski načrt, obžaluje le, da je n. pr. v njegovem volilnem okraju izginilo že toliko posestev, da, cela sela, toda za-konski predlog ima več napak, na katere govornik opozarja in daje več nasvetov. Predloga ne stavi nobenega, ker se o zakonu kot takem ne bo sklepalo, ampak služi de-bata le v informacijo, ker se bo deželni od-bor o tem zakonskem načrtu posvetoval prej z vlado.

Zoper brezobzirne avtomobiliste.

Posl. Ellersdorfer in tovariši so vložili interpelacijo na deželnega predse-dnika zavoljo brezobzirne vožnje avtomobili-stov in vprašajo, če hoče deželni predsednik

braniti občinstvo pred brezobzirnostjo avtomobilistov, ki spravljajo last in življenje kmetov v nevarnost. Interpelacija navede več slučajev. G. deželni predsednik odgovarja, da je avtomobilni promet po eni strani potreben, na drugi strani pa poudarja, da je strogo naročil podrejenim političnim uradom, da naj bodo strogi.

Bela Ljubljana in „nemški“ Celovec.

»Slovenski Narod«, glasilo slovenskih liberalcev, je v 42. številki z dne 21. t. m. objavil članek z naslovom: »Koroška beda«. Zares, velika beda je na Koroškem, narodna, gospodarska in verska beda. To je že stara naša tožba in pritožba. Nov pa je način, kako »Slovenski Narod« slika to bedo. Če ne bi videl naslova »Slovenski Narod«, bi človek res mislil, da bere naivnega in nemškutarskega »Štajerca«. »Narod«, katerega »dopisnik« brez dvoma sedi v uredništvu »Slovenskega Naroda« v Ljubljani, — ker ne moremo si misliti, da bi bil na Koroškem kdo tako naiven ali pa zloben — je našel krivce te bede, ne morda pri nemških nacionalcih, ampak — čujte in strmite — v koroških klerikalnih voditeljih. Zlasti posl. Grafenauer »Narodu« ni pogodu (najboljše spričevalo zanj!) — Kako otročji je »Narod«, en zgled! Ciril-Metodova družba je hotela zidati narodno šolo v Bekštanju. Seveda je delala temu težave tamošnja nemškutarija, s pomočjo vlade kajpada. »Stvar leži zdaj že kdove koliko časa,« tako piše »Narod«, »pri vladi in pri deželnem odboru, a rešitve ni. Koroški slovenski voditelji bi s pomočjo slovenskih poslancev to stvar lahko že davno v red spravili. Ta bi bila lepa, da bi se vlada upala tako stvar tako zavlačevati; v osmih dneh bi bilo lahko vse v redu. Toda klerikalni koroški voditelji ne store ničesar...« »Narod« trdi celo, da jim je za slovenstvo toliko kot za lanski sneg! Tako piše »Narod« zdaj, ko so liberalci za deva zafurali!

Torej ne samo naiven, naravnost smešen je »Narod«, ampak tudi hudoben! Zali-bog da še vsi koroški voditelji skup zaenkrat nimajo toliko moči, da bi se v osmih dneh zgodilo, kar bi vladi zapovedali. Zato se že šest let na žive in mrtve bemo za slovenske šole na Strojni, Št. Danijelu in v Vogrčah, po listih, v deželnem in državnem zboru, v osebnih interpelacijah, po shodih in Bog ve, kako še; vse zastoj. Ne razumemo, zakaj dr. Tavčar, ki je tako blizu »Slov. Naroda«, ne udari s svojimi čevlji na kvedre! Njega bodo koroški Nemci z vlado vred gotovo bolj ubogali kakor koroške slovenske voditelje, ker jim je bliže!

Saj se je pred nemško poroto v Celovcu postavljaj, da je napravil zvezo s kranjskimi Nemci zoper slovensko katoliško stranko, pa jo je ta preklicani voditelj koroških Slovencev, g. dr. Brejc, razbil!

Toda šalo na stran! Ljubljanski liberalci nas pač ne bojo učili narodnosti, nas, ki imamo narodnočistitve roke!

Celovski župan dr. Metnitz, ki se ne more dovolj shudovati nad slovenskimi »hecarji«, kakor imenuje značajne koroške slovenske voditelje, ne more dovolj prehvaliti magistrata bele Ljubljane, središča Slovenije ter pripoveduje po Celovcu na vsa usta, da je prosil ljubljanski magistrat, naj bi isti s celovskim magistratom dopisoval nemško. In ljubljanski magistrat mu je ustregel in dopisuje s celovskim nemško, le tupatam še pošlje kako slovensko vlogo, ki pa ima vedno dodan nemški prevod.

»In zato,« pravi Metnitz, »sma-tram vsako slovensko vlogo, ki prihaja s Koroškega, za provokacijo.

Tepeni smo pri tem seveda »bedni Korošci«. Pri vsej narodni bedi na Koroškem manjka res samo še edina, ki jo »Narod« priporoča, da naj začnejo liberalci z razpošiljanjem »naprednih« časopisov na Koroško, da bi ti razdiralci uničili še edino to, kar se ni posrečilo nemškim nacionalcem, namreč zaupanje slovenskega ljudstva v požrtvovalno in narodno slovensko duhovščino na Koroškem, takorekoč edini steber, ki ga ni omajalo nemškutarsvo in od katerega je odvisna bodočnost koroških Slovencev. »Slovenski Narod«, sram te bodi! Seveda od lista, ki brani tiste, ki psujejo Slovence za »bindišarje« po šolskih knjigah, ni kaj boljšega pričakovati.

Politične vesti.

Državni zbor.

Državni zbor je sklican na 5. sušca.

Politični atentat v Debrečinu.

Dne 23. svečana dopoldne se je zgodila v uradnih prostorih debrecinske grško-katoliške ogrske škofije, ki se nahajajo v drugem nadstropju palače trgovske in obrtne zbornice v Deakovi ulici, strahovita eksplozija, in sicer v uradni sobi škofovega zastopnika, vikarja Mihaela Jačkovića, v kateri se je nahajal tudi tajnik Ivan Slepoksky. Oba sta bila raztrgana na drobne kosce. V eni sosednjih sob se je nahajal grško-katoliški škof Štefan Miklossy, ki pa je na čudovit način ostal nepoškodovan. V neki drugi sobi se je nahajal škofijski odvetnik Aleksander Csath, ki je zadobil smrtne poškodbe. V tretji sobi sta bila ubita škofijski sluga in njegova soproga. Vse stene pisarniških prostorov so se podrle. Palača sama je močno omajana. V sosednjem sodnijskem poslopju v Verböczyjevi ulici so bile vsled zračnega pritiska razbite vse šipe. Ranjence in vse štiri ubite so takoj po katastrofi prepeljali v bolnišnico. Škof Miklossy je ves zmeden odšel iz palače in se podal v stanovanje nekega svojega prijatelja. V političnih krogih se z gotovostjo zatrjuje, da gre v Debrečinu za politični rumunski napad. Vlada je pred dvema letoma v svrhu pomadžarjenja rumunskega prebivalstva ustanovila za škofijo Hajdudorok madžarsko grško-katoliško škofijo in uvedla v vse cerkve madžarski jezik, čeravno je ogromna večina ondotnega prebivalstva Rumunska. Madžarski duhovnik Miklossy je bil imenovan za škofa, kar je vzbudilo med rumunskim prebivalstvom in duhovščino velikansko razburjenje.

Dnevne novice in dopisi.

Poročena sta bila v Črni Jakob Sibic in Matilda Hobel, roj. Serno, posestnica znane gostilne pri Matevžu.

P. Elpidij v Celovcu. Kakor je imel p. Elpidij, sloveč apostol abstinencnega gibanja po drugih krajih na Koroškem malo sreče, toliko več uspeha je imel v Celovcu. Okrog 800 abstinencov, popolnih zdržnikov, se je priglasilo. Tudi šolarji pridno pristopajo. Ljudstvo je začelo spoznavati škodljivost in nespametnost pijančevanja in začel napovedovati boj alkoholu, morilcu človeštva. Sijajno je bilo zborovanje pri Sandwirtu. Občinstvo je izvajanjem p. Elpidija navdušeno ploskalo. P. Elpidij ne pretirava in je izboren govornik. Slovenci, napovejmo še mi vojsko alkoholu, zlasti žganju!

nje zopet uresničiti. Tudi Fellerjev zeliščni esenčni fluid z namko »Elzafluid« vpliva pomirljivo, osvežujoče, hladilno, okrepča živce, odpravi glavobol in migreno, nam pripravi mirno in enakomerno spanje in se je tudi v mnogo drugih slučajih kot jako vredno domače sredstvo izkazalo.

To se razvidi najbolje iz sodb zdravnikov, od katerih med drugim gospod dr. M. David, mestni zdravnik v Sieniawi pri Jaroslavu, piše, da Fellerjev fluid z znamko »Elzafluid« najtopleje priporoča. Gospod dr. Neugebauer, Dunaj, VIII., Laudongasse 42, piše, da je bil nekemu 83letnemu, na sklerozi arterij trpečemu možu Fellerjev fluid z

Umrl je v Trstu znamenit Slovenec, A. Klodič, vitez Sabladski, zaslužen slovenski šolnik in pisatelj. Kot naroden Slovenec ima mnogo zaslug.

Odpad od vere. List »Wartburg« poroča, da je v letu 1913. na Štajerskem izstopilo iz katoliške cerkve 406 oseb k protestantizmu. V Rottenmannu je bilo izstopov 6 (od leta 1898. jih je skupno 81), v Ljubnem 59 (864), v Knittelfeldu 23 (321), v Mürzzuschlagu 16 (283), v Brucku 14 (380), v Peggau 3 (108), v Judenburgu 4 (59), v Gradcu 186 (3711), v Eggenbergu 14 (114), v Stainzu 2 (179), v Lipnici 7 (112), v Fürstenfeldu 6 (50), v Mariboru (50) (1651), v Ptujju 4 (180), v Celju 3 (378) itd. Na Štajerskem je od l. 1898. skupno odpadlo od katolicizma 8751 oseb. Za Knittelfeld, Judenburg in Ptuj se ustanovijo samostojne protestantovske župnije. Lutrovske cerkve se nameravajo staviti v bližnji bodočnosti s pomočjo Gustav Adolfa Vereine iz Nemčije na sledečih krajih: Bruck, Gradec, Thörl, Aflenc in — Št. Ilj v Slovenskih goricah.

Kam smo prišli? V kranjskem deželnem zboru se vršijo med strankami pogajanja za volilno reformo za deželni zbor. Liberalni poslanec Ribnikar je zahteval, da naj dobi peščica kočevskih Nemcev svoj mandat v kmečki kuriji. Od liberalcev nismo kaj boljšega pričakovali. Pozneje pa vstane dr. Šusteršič in tudi predlaga za nemške Kočevanje poseben mandat, kakor ga že imajo za državni zbor. To stori vodja S. L. S. v času, ko se še nasilnim koroškim Nemcem niti sanja ne, da bi popravili krivico, ki so jo storili Slovincem, tretjini prebivalcev v deželi, ko so proti najhujšemu protestu Slovencev napravili volilne okraje za Koroško. Tolaži nas edino to, da je storil dr. Šusteršič to na lastno pest, brez klubovega sklepa. To je naroden škandal!

Marlja na Zill. (Redek jubilej.) Ugledni tukajšnji kmet Jan. Otovic p. dom. Špejnjak je praznoval 24. svečana 60 let, odkar je prevzel gospodarstvo. V fari ni nobenega posestnika, ki bi tako dolgo sam gospodaril. Otovic je sedaj v 81. letu in še kre-pak. Bog ga živi še mnogo let!

Dobrlavas. »Štajerc« še vedno hodi v naše vasi. Ko je moral pred kratkim vsled stavke črkostavcev za nekaj časa prenehati, se je že marsikateri izmed nas globoko od-dahnil, češ, morda ga pa sploh ne bo več. A žal, »kropiva ne pozebe«, pravi stari pregovor. In sedaj že zopet prihaja. Čudno, res čudno je to, da se ga ni mogoče znebiti! Nismo ga naročili in ga tudi ne plačujemo; marsikateri izmed nas ga je celo že večkrat nazaj poslal; a vse zaman, ne moremo se ga otresti. Čudno, res čudno je to! Dobra roba se ja vendar pusti plačati in se ne vsiljuje tako. Če cigana n. pr. pri vratih vun vržeš, se vsaj pri istih vratih ne upa več nazaj v hišo. »Štajerc« pa hodi in hodi naprej na eni in isti naslov, če ga tudi desetkrat vrneš in pošlješ mazaj. In vendar smo ga že davno siti do grla. Kdo bo namreč poslušal teden za tednom vedno isto staro pesem, iste stare laži o duhovnikih, iste nesramnosti o Marijinih družbah, vedno iste neslanosti o takozvanih »klerikalcih«. Naj nam vendar enkrat »Štajerc« pove, pod katerim pogojem bi hotel zanaprej nehati hoditi na naše naslove. Pripravljeni smo celo na kako malo žrtev, samo da bi se ga mogli enkrat znebiti. Pameten človek bi mislil, da je dovolj (saj ja zadostuje tudi pri vsakem drugem listu), če ga pošlje dvakrat, trikrat ali celo štirikrat nazaj. Radovedni smo, kdo neki ga plačuje? Pa vendar le ne bo res, kar pravijo nekateri ljudje, da ga plačuje in vzdržuje protestantovska »Südmarka«! Pisava sicer že diši po nji in tudi tisti, ki za »Šta-

znamko »Elzafluid« priporočal in da je to bolniku jako dobro služilo.

Zamoremo svojim čitateljem le pripo-ročati, da si držijo vedno to bolečine odprav-ljajoče, oživljajoče domače sredstvo, kar je pač jako lahko mogoče, ker stane 12 stekle-nic franko le 5 kron.

Obenem se lahko naroči tudi priznane mile odvajajoče, kri čiščeče Rabarbara-krog-ljice z znamko »Elza - kroglijice« za 4 krone franko 6 škatljic, in sicer oboje le pri apo-tekarju E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 67 (Hrvatsko).

— — — — —gi.

„Makrobiotik“, „Umetnost življenje podaljšati“

tako se imenuje znamenito delo zdravnika dr. Hufeland. Kdor je to knjigo čital, ve, da obstoji ta umetnost večjidel v tem, varovati se pred oslabujočimi boleznimi, živce ne razburjati in tok krvi na normalni način obdržati. Ako so naši živci razburjeni, ako se nam vlija kri in sili v glavo, ako čutimo pritisk in slabost v srcu, potem moramo skušati s trudom zdravnika normalno sta-

jerca« najbolj podplate brusijo, menda niso daleč od nje. — Več kmetov dobroske fare.

Št. Danijel. Pred nedavnim smo dobili visok obisk; prišel je sam g. župan prevajški, član okrajnega šolskega sveta v Velikovu, izvoljen od nemških županov. Prišel je gledat in delavce iskat, ker je slišal, da bo skoraj pri nas žetev od dobro sejanega semena; prišel je tudi s popolnim prepričanjem, da bo skoraj konec borbe za slovenski učni jezik na šolah v Št. Danijelu in na Strojni. Prišel je v hudem mrazu in v slabem potu, sredi zime, iskat v Št. Danijel pomoči za svoje »kulturne« prijatelje, a vrniti se je moral brez vsakega uspeha ves žalosten in potr. Zatorej ti svetujemo Št. Danijelčani, preljubi naš Poldej, da drugokrat v takšni zadevi ostaneš raje doma. Št. Danijelčani smo sami dovolj pametni, da vemo, kakšne šole so v prid našim otrokom! Pripomnimo ti, da ne boš nikdar čakal, da bi zate zorela pšenica tukaj, v slovenskem in solnčnem Št. Danijelu. Slovenci, na noge! Skoraj bode konec borbe, in zastava zmage pride v naše roke. — Slovenski kmet.

Dobrlavas. Dne 10. prosinca smo tukaj položili v hladni grob zopet enega naših najboljših mož, Antona Pavleža po dom. Pavleža v Goselnivasi. Ravjki, ki je bil tukaj splošno priljubljen in spoštovan, je bil globokoveren katoličan in vedno zaveden narodnjak. Umrl je v starosti 80 let. N. p. v m.!

Borovlje. (Umrla) je dne 23. t. m. g. Antonič, p. d. Havdrčinja. Pokojnica je odpadla pred leti od katoliške vere, a se je v teku tega leta zopet povrnila h katoliški cerkvi. Čudno, ravno pred osmimi leti na ta dan se je ustrelil njen mož, in takrat se je čutil gospod Avgust Kastner poklicanega, da prevzame varuštvo nad otroci umrlega Antoniča. Seveda ni prevzel tega mesta, kakor se je pokazalo pozneje, v interesu otrok, marveč na lastno korist in na korist našega ljubega župana Ogrisa. Kajti ni trajalo dolgo, in Kastner je čutil potrebo, prodati Antoničevo tovarno Ogrisu, oziroma Südmarki, da se poveča promet in posest Ogrisa, kjer je gospod Kastner baje sointeresan v ne malo vsoto, z nad 100.000 K. Kastner je torej svoj namen dosegel in opravil sina pokojnega Antoniča za tovarno. Sin je izučen puškar, a moral se je pobijati in iskati delo po tujini in delati kot pomočnik pri drugih puškarjih, kjer si je vsled žalosti nakopal jetiko in je tudi lanske poletje umrl. Kastner je dosegel, kar je hotel, in sedaj je čutil, da ni več potreben kot varih nad mladoletno še edino hčerko Antoničevo, katera se vzgaja pri Uršulinkah v Celovcu. Odložil je svoje mesto, ker seveda nima več nobenega interesa na tem. Tako torej dela naša »gospoda«. Čudimo se tudi, da Antoničinji ti gospodje niso skazali zadnje časti, da ni bilo pri pogrebu ne Kastnerja, ne Ogrisa.

Lipa. (Volitev cerkv. ključarjev.) Dopisnik zadnje šte. »Mira« ne more biti o izvršitvi volitev cerkv. ključarjev dobro informiran, kajti sicer bi moral vedeti, da se je gospod Franc Heber po dom. Krevlič na Potoku izvolil sporazumno z navzočimi farani in z gosp. župnikom. Nikakor ni res, da bi bili potemtakem farani razburjeni. Da bi bil naš Krevlič iz lastnega nagiba nemčursko-liberalnega prepričanja, nikakor ne drži. Kajti mož, ki goji odkrito ljubezen do doma in cerkve, bode kmalu spregledal ter se ne bode pustil dolgo vprežati v nemčurske »gare« privandranih Nemcev. (Torej je imel naš dopisnik vendarle nekoliko prav, da skušajo nasprotniki izvolitev Krevliča izrabljati v svoje namene. Veselilo nas pa bo, če se jim to ne posreči, in ker ne maramo nikomur delati krivice, smo objavili tudi ta dopis. Ured.)

Iz škofič. (Sreča v nesreči.) Naši kmetje vozijo po ledu čez jezero v Poreče plohe. Zadnji četrtek je pa en voznik zapečjal pri kraju jezera na tenek — kakih 8 dni star led, konj in voznik sta se udrila v jezero in veliko truda je bilo treba, da so ju rešili iz neprijetne kopeli. Na dveh konjih, ki sta že letos utonila v jezeru, se že pasejo raki, somi in ščuke.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze

Prireditve.

Dobrlavas.

Mesečno zborovanje izobraževalnega društva dne 22. t. m. je bilo srednje dobro obiskano. Predsednik pozdravi zborovalce in poda besedo č. g. kaplanu Franc Krašna, ki govori o dobrem in slabem časopisju in knjigah. Dekleta so igrale igro »Boj za doto« tako izvrstno, da je bilo občinstvo veselo in zadovoljno; kakor je pač rado na pustno nedeljo. Dekleta pa naj se le kmalu zopet prikažejo na odru!

Št. Tomaž.

Občni zbor je imelo društvo »Edinost« na pustno nedeljo. Po pozdravu predsednika je domači g. župnik prebral društvena pravila. Nato je imel govor o namenu društva in zakaj smo udje pri društvu »Edinost«. Navduševal je ude, naj so ponosni na to, da so udje tega društva, ker s tem kažemo celemu svetu, da se na podlagi katoliške vere združujemo, da nam je vera najsvetejša reč, da iz srca ljubimo svoj narod in materinski jezik, da ljubimo in smo zvesti našemu cesarju, da se v tem smislu izobražujemo in pošteno zabavamo. In da vse dosežemo, kar je v pravilih, je govornik vsem priporočal edinost in krščansko ljubezen, ker v edinstvi, v slogi je moč, po kateri bomo veliko dosegli in noben nasprotnik nas ne bo premagal. — Nato je poročal tajnik o delovanju društva v pretečenem letu 1913. Čeravno so nam sobo zaprli — vendar nismo počivali — ampak na čvrstem zraku se zbirali, govorili, peli in igrali, veseli bili. Društveni blagajnik je v popolno zadovoljnost poročal o stanju blagajne. Kljub stroškom, je vendar še nekaj ostalo v blagajni. Tudi knjižničar je z veseljem poročal, zakaj posojamo in razširjamo dobre knjige in priporočal udom, da naj zanjeprej zopet radi berejo in se izobražujejo. Nato je bila volitev odbora. Enoglasno je bil potrjen stari odbor in prejšnja pregledovalca računov. Za društvenega hišnika je bil potrjen Valentin Kus, p. d. Smrečnikov. Za voditelja igralcev pa Miha Novak. H koncu je sledilo še nekoliko predlogov, o katerih se je še živahno pogovarjalo. Ko je predsednik zaključil občni zbor, je nastopil Hafnerjev Volte in je lepo deklamiral »mizarja«. Tamburaši so nas potem še delj časa kratkočasili. Z veseljem in pogumom zopet na delo v l. 1914.

Društvena naznanila.

Črna. Dne 8. marca 1914 govori na javnem delavskem zborovanju pri Drofelniku v Črni po drugi sv. maši dr. Jan. Ev. Krek. Vabljeni so vsi delavci in delavke iz Črne in okolice, pa tudi kmetje. Pridejo naj tudi tisti, ki so zadnjič poslušali Kristana pri Krulcu.

Seja »Slovenske kršč.-soc. zveze za Koroško« se vrši v četrtek, dne 5. marca ob pol 2. uri popoldne v hotelu »Trabesinger« v Celovcu.

Socialni tečaji »Slov. kršč.-soc. zveze«. V nedeljo, dne 1. in v ponedeljek, dne 2. marca se vrši socialni tečaj pri Adamu v Svečah v Rožu. V nedeljo, dne 1. marca socialni tečaj v Spodnjih Borovljah pri Ravšu pri Ledenicah. Agitirajte za obilno udeležbo.

Cerkvene vesti.

Škofijske vizitacije leta 1914. se bodo vršile po sledečem redu: Dne 9. majnika v Domačalah, dne 10. v Št. Rupertu na Blatu, 11. v Brežah, 12. na Brnici, 13. v Podkloštru, 14. v Rožeku, 23. v Blatogradu, 24. v Trgu, 25. v Nem Grebinji, 26. v Starem trgu, 27. v Štrasburgu; 13. junija v Hörzendorfu, 14. v Pulstu, 15. na Visoki Bistrici, 16. v Lelingu, 17. v Vajčah, 18. v Silbereg, 20. v Ingolstadt, 21. v Oberhofu, 22. v Gradežu in 23. v Št. Štefanu pri Dürnsteinu.

Izpit za katehete na srednjih šolah se vrši v knezoškofijski palači v Celovcu dne 12. in 13. majnika.

Dr. Katschthaler spreviden. Solnograški metropolit, kardinal dr. Katschthaler je nevarno bolan in je bil spreviden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Slovensko katehetsko društvo za Koroško vlijudno vabi na sestanek, zaeno občni zbor, ki se vrši v četrtek, dne 5. marca t. l., ob 1. uri popoldne pri Trabesingerju v Celovcu. Na sporedu je poleg poročil odbornikov tudi referat častitega gospoda župnika Lasserja o zelo aktualnem predmetu.

Gospodarske stvari.

Jadranska banka v Trstu. V bilančni seji Jadranske banke z dne 15. t. m. je bila predložena čista bilanca za leto 1913., katera izkazuje 690.463 K 43 h čistega dobička (proti 680.246 K 22 h leta 1912.). Upravni svet Jadranske banke je sklenil, določiti občni zbor za 22. marca t. l. in predlagati delničarjem izplačilo 6¼odstotne dividende (25 K po delnici, t. j. kakor lanske leto). Skupni promet v preteklem letu je znašal 2.137.482.050 K 54 h, rezervni fondi so narasli na 780.000 K.

Raznoterosti.

Pobožen predsednik Združenih ameriških držav. Dr. Wilson, novi predsednik Združenih ameriških držav, je jako pobožen mož. Takrat, ko opravlja svojo pobožnost, hoče, kolikor je mogoče, biti sam; izogiba se družbi in skriva se pred bliščobo, ki je združena z njegovim dostojanstvom, da bi mogel tem bolj zbrati svoje misli pri molitvi. Zato se izogiba tudi veliki cerkvi milijonarjev v Washingtonu. Prezident Wilson si je izbral za svojo pobožnost skorodane pozabljenno cerkvico v delavskem predmestju in v tej cerkvici si je najel zase in svojo rodbino klop. To je od petdesetih let prvokrat, da jemlje prezident ameriške republike pobožnost tako resno, da se ogiba vsej zunanji bleščobi in da hodi v cerkev zaradi Boga. Ko je Wilson nastopil svojo službo, ga je čakala velika množica ljudstva pred hotelom »New York«, kakor so imeli navado pričakovati tam prejšnjega prezidenta Tafta in druge slavne moze. A čakali so zastoj. Dr. Wilson je ta čas molil v cerkvici v ubožnem, delavskem predmestju. Ko se je vrnil v Belo hišo (predsednikovo palačo), naznanjal mu je njegov tajnik, da ga je ljudstvo zamačalo, da bi ga videlo in ga pozdravilo. A Wilson je odgovoril: »Povejte ljudstvu, da predsednik Združenih ameriških držav hoče biti takrat, ko moli, enak najrevnejšemu državljanu.«

Pravila neprisiljene družabnosti. Holandska kraljica Viljemina jako ljubi neprisiljeno družabnost, ki pa mora imeti seveda gotove meje. Ko je kraljica nedavno zvedela, da se neka mlada dvorna dama pritožuje, da ne ve, kako naj se nasproti kraljici vede, ker na holandskem dvoru ni nobene gotove etikete, kakor na drugih dvorih, je kraljica dotični dvornici poslala malo knjižico s tole vsebino: »Etiketna pravila ruske cesarice Katarine. Vsedi se, kjer ti je ljubo, in če ti je ljubo, ne da bi se dal za to stokrat prositi. Odloži pred vratmi klobuk in plašč, obenem pa tudi prevzetnost in ponos. Vsak naj bo vesel, ne da bi postal šumen, kajti ravno na tem se spozna zares izobražen človek, da se v veseli družbi ne izpozabi. Nihče naj ničesar ne ubije ali poškoduje, ker se s tem žali gospodinjski čut. Nihče ne sme preveč ali preglasno govoriti, da ne žali sosedovih ušes, nihče naj pa tudi ne šepeče, da drugim ni treba preveč napenjati sluha. Prepričaj se vodi brez ognja in strasti in če je prepričal povzročil majhno jezo, naj se ob slovesu popolnoma pozabi. Gostitelj dom bodi nevtralen torišče, kjer ne sme biti zvijač in zahrbtnosti in škodoželjnih prizadevanj.« Pod te vrstice se je kraljica podpisala, češ, ta pravila bi lahko veljala na vsakem dvoru, vsekakor pa veljajo na njenem.

Lep čin gledališke igralke. V zadnjem hudem mrazu je stal nekega večera ob izhodu enega pariških bulvarnih gledališč raztrgan 12leten deček in ponujal šopek vijolic. Bil je ves premražen. Za njegove vijolice se nihče ni zmenil, vse je hitelo na vse strani. Tedaj se pojavi na izhodu visoka elegantna dama. Ko ugleda dečka in njegov položaj, se ji zasmili. Vzame mu iz roke šopek, ga razveže in z glasnimi besedami ponudi v nakup posamezne vijolice. Občinstvo je v dami spoznalo eno prvih pariških gledaliških igralk in hitelo kupovat vijolice. Par hipov in deček je imel v roki celih 10 frankov ter vesel hitel domov.

Mestni in deželni prebivalci so po dandanašnjih zahtevah modernega pridobinskega življenja enako prevzeti in vsled tega nervozni, naglojezni in togotni. Pod tem trpi seveda tudi delo, spanje je nemirno in kri doteka v glavo. Pri takih razmerah je Fellerjev fluid iz rastlinskih izvlečkov z znamko „Elza-fluid“ za krepitev živcev neutrpen. Napravi zdravo spanje, pomiri pregreto kri ter osveži in okrepča pri onemoglosti in prevelikem naporu. 12 steklenic za 5 kron pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 67 (Hrvaško). — Tudi pri raznih bolečinah služi izborna kot bolečine lajšujoče mazilo, o čemer smo se mnogokrat sami prepričali.

V najem se odda takoj Spančev posestvo v Pečah pri Podkloštru. Radi svoje lege ob železniški postaji posebno prikladno za oženjene penzioniste. Obsega dobro ohranjeno enonadstropno hišo, gospodarska poslopja, polja za 4 birne posetve in travnike za troje goved ter lep sadonosnik. Ponudbe in poizvedbe naj se pošljejo na gospo Marijo Moschet, posestnico, pošta Podklošter, Koroško.

M. Česenj, trgovina z lesenino, Kranj (Gorenjsko), priporoča svojo zalogo raznovrstnega lesenega blaga, kakor škafe, čebre, banje, posebno pa veliko zalogo cambohov (švingline, proceke), koše, pehare, korbe, jerbace. Na debelo! — Na drobno!

Ako še niste, pošljite naročnino!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Protin, revmatizem, ozeblina

zginejo, ako uporabite

od zdravniških
avtoritet
priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava otekline v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga

LEKARNA B. FRAGNER-ja,

c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:
K 1-50, pošilja se 1 tuba
" 5-—, " 5 tub
" 9-—, " 10 "
franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Zaloga v lekarnah.

V zalogi skladatelja Jerneja Modriča, organista v Grebinju na Koroškem, se dobi latinska maša za mešan zbor

MISSA IN HON. S. GREGORII

katero je vlč. gosp. Stanko Premrl, stolni kapelnik v Ljubljani, pregledal in pohvalno odobril. Maša je zložena v spomin prvih duhovnih vaj za slovenske organiste na Koroškem in ni ravno težka, zato je posebno organistom na deželi jako priporočljiva. Cena partiture K 1-—, glasovi po 30 vin.

Loterijske številke.

Gradec, 18. svečana: 42 45 71 74 39
Brno, 18. svečana: 29 76 3 56 54
Linc, 21. svečana: 16 28 32 80 33

Tržne cene v Celovcu

19. svečana 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	21	16	22	—
Rž	18	—	19	56
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	22	38	23	64
Oves	14	62	15	92
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	35	14
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	5	55	6	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	10	50	12	—
" kisló	8	80	10	50
Slama	6	—	7	50
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 "	—	60	1	20
Maslo (goveje)	2	80	3	20
Sur. maslo (putar), 1 "	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30
sur. 1 "	1	90	2	10
Svinjska mast	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	30	3	80
30 " " mehka, 1 "	3	—	3	50

Živina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
	v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—	
Biki	260	—	—	—	140	—	3	
Voli, pitani	500	—	—	—	—	—	3	
" za vožnjo	320	364	—	—	—	—	2	
Junci	220	280	—	—	—	—	4	
Krave	230	410	72	—	—	—	22	
Telice	300	—	—	—	—	—	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	140	146	28	
Praseta, plemena	24	56	—	—	—	—	210	
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	—	

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete

z malim trudom 6 do 10 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 10 vinarjev in svoj natančen naslov na Josip Batič, Ilirska Bistrica 23 (Kranjsko).

VABILO.

Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

vabi vse svoje zadrušnike na

redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo 15. marca 1914 ob 3. uri popoldne v gostilni pri Tišlarju v Št. Janžu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1913.
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Prememba pravil.
6. Volitev odbora in nadzorstva.
7. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

V Celovcu se dobi v vseh lekarnah.

Kašlja in hripavosti reši Vas

THYMOMEL SCILLAE,

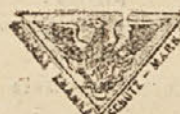
sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahkini oslovski kašelj, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri nadihu in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin. Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenici, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenice, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v

lekarni B. FRAGNER-ja

c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA III.—203.

Pozor na
ime
izdelka!

Pozor na
varstveno
znamko!

Janez Pichler

klobučar v Celovcu, Wienergasse št. 4,

priporoča svojo veliko izbiro

moških in ženskih klobukov

v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah.

Dobra, realna postrežba.

Thymol-mazilo s sidrom
Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K - 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K - 80, 140 in 2-—.

Železna albuminat tinktura s sidrom
pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 140.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence
priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6-—, za družnike
K 4-40, po pošti franko K 1-— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 9-20, za družnike K 6-80, po pošti
franko K 1-— več.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8-—, za družnike
K 6-—, po pošti franko K 1-— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 12-—, za družnike K 8-80, po pošti
franko K 1-— več.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Vsaka rana

more biti
nevarna!

Slavno 40 let
tisočkrat pre-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onetiščenjem, vnetjem
ran, lajša bolečine, pospešuje ce-
ljenje in je s svojim mnogostran-
skim učinkom tudi kot omehčujoče
mazilo, ki vleče, v vsaki hiši
nelzogibno.

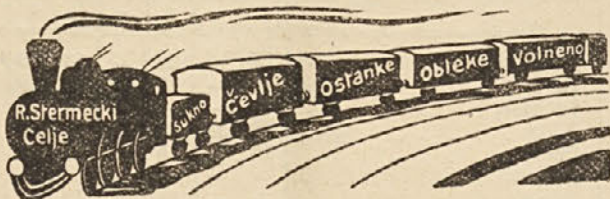
1 škatljica 70 v., po pošti proti pred-
plačilu se za K 3-16 pošljejo 4 škatljice,
za K 7-10 škatljic franco na vse po-
staje Avstro-Ogrske.

Glavna B. FRÄGNER, c. k. dvorni
zaloga, dobavitelj,
lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudova ul.
Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so
opremljeni z

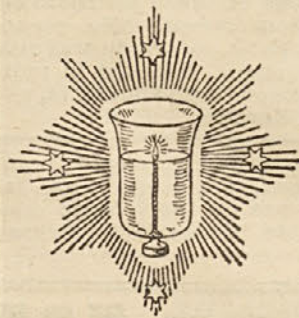
varstveno znamko

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se
vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije,
Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Albin Novak Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in raz-
pošiljanje cerkvenih po-
trebščin, kakor: Aparat-
olje za večno luč, a la
Guilon stenje, steklo, ka-
dilo, ogelje za kadilnice itd.

Za abstinentne:
raznovrstne sadne soke.
Cene solidne,
postrežba točna!

Kakoršna gnojitev

taka žetev!

Thomasova moka

Sigurni uspehi

Thomasova moka „Zvezdna znamka“ zajamčeno čisto in polnovredno blago, se razpošilja
v plombiranih vrečah z označbo vsebine in varstveno znamko.

Dobiva se v vseh po lepakih „Zvezdne znamke“ označenih prodajalnah ali pa v

Tovarnah Thomasovih fosfatov

D. z. o. z.

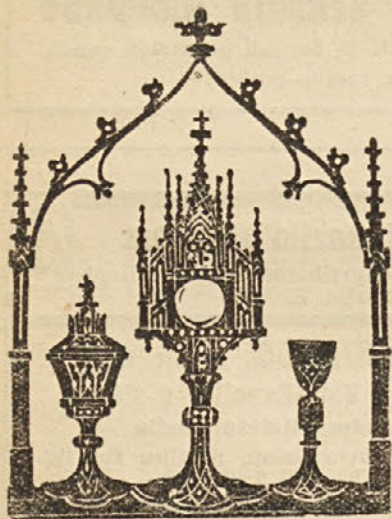
Oe. 300. I.

Berolin W. 35.

Svarimo pred manjvrednimi izdelki.

Suh, oblast les

1—2 vagona mesečno, in sočivje kupi proti
letnemu sklepu Rihard Pacher v Celovcu,
Viktringerstraße št. 6.

Mehlhoferjev
naslednik
Emerih
Waidbacher
Celovec,
Burggasse 12

se priporoča pre-
častiti duhovščini
za izdelovanje vseh
cerkvenih reči in
posod, kot kelihov,
monštranc, lesten-
cev itd. Stare reči se
z jamstvom nanovo
pozlatijo in posre-
bijo. — Na željo
ceniki na vpogled.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja
vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna
bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913
po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano
vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“
po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po
K 2-30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo
se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

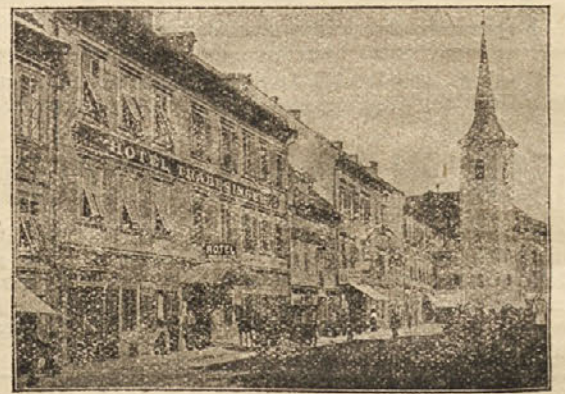
Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela Trabe-
singer se vljudno priporoča vsem ve-
lečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatga vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Alojzija Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fondí okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Berzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gračevo.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po 5 1/2 %

proti 60 dnevni
odpovedi po 5 1/2 %